

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 558/2024-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného L/R/P advokáti, s.r.o., Slávičie údolie 6, Bratislava, proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove č. k. 23CoP/74/2024-171 zo 16. júla 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 23. septembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa s čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením krajského súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie.

2. Z podanej ústavnej sťažnosti a priložených príloh vyplynulo, že Mestský súd Košice uznesením č. k. 85P/108/2023-83 z 25. apríla 2024 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým dočasne do právoplatného skončenia konania o rozvod manželstva zveril maloletého syna sťažovateľa do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov v týždňových intervaloch, zároveň určil vyživovaciu povinnosť sťažovateľa k maloletému vo výške 150 eur. Podľa konajúceho súdu sú vzťahy medzi rodičmi narušené, nevedia sa dohodnúť na starostlivosti o dieťa. Matka nesúhlasí so striedavou starostlivosťou, sťažovateľ nesúhlasí s výlučnou starostlivosťou matky, maloletý má blízky vzťah s oboma rodičmi a v oboch domácnostiach sa cíti dobre, obe domácnosti mali pre maloletého vytvorené dostatočné podmienky. Sťažovateľ preukázal, že vie maloletému zabezpečiť starostlivosť aj po dlhšiu dobu, nariadením tohto neodkladného opatrenia a nastavením modelu dočasnej striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov bolo podľa súdu zabezpečené plnohodnotne právo dieťaťa na rovnomerný kontakt s oboma rodičmi, ako aj právo rodiča plnohodnotne participovať na výchove dieťaťa za súčasného rešpektovania práv druhého rodiča.

3. Matka maloletého napadla uznesenie mestského súdu odvolaním, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že určil styk maloletého s otcom v rozsahu každého parného týždňa od stredy do pondelka a vo zvyšnej časti uznesenie mestského súdu potvrdil.

4. Za najpodstatnejšie v tejto veci považoval odvolací súd preskúmanie, či je osvedčená potreba zveriť maloletého do osobnej starostlivosti matky alebo do striedavej osobnej starostlivosti. Podľa odvolacieho súdu zverenie dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti si vyžaduje dôkladné preskúmanie situácie maloletého, rodičov aj ich pomerov vrátane materiálnych podmienok oboch rodičov. Je dôležité preskúmať aj schopnosť spolupráce rodičov pri starostlivosti o maloletého. Vo všeobecnosti nie je vhodné rozhodnúť o striedavej osobnej starostlivosti neodkladným opatrením z dôvodu, že v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia je dokazovanie významne obmedzené, v zásade sa nevykonáva (postačí osvedčenie), účastníci konania majú obmedzenú možnosť vyjadriť sa k dôkazom. V danom prípade nebola osvedčená potreba rozhodnúť neodkladným opatrením o striedavej osobnej starostlivosti. Dieťa bolo vo faktickej starostlivosti matky, ktorá umožňovala sťažovateľovi dostatočne široký kontakt so synom. Napriek tomu, že rodičia sa v starostlivosti o maloletého Daniela striedali, nebolo to dostačujúce na to, aby súd rozhodnutím nariadil zverenie maloletého do striedavej osobnej starostlivosti. Rovnako odvolací súd nepovažoval za osvedčené, že je potrebné maloletého zveriť do osobnej starostlivosti matky, pretože nebolo osvedčené, že otec nerešpektuje faktický stav, že maloletý je v osobnej starostlivosti matky, resp. že nedodržiava uzavreté dohody. Potreba úpravy styku vyplynula zo správy kolízneho opatrovníka, ktorý uviedol, že komunikácia medzi rodičmi bola nedostatočná, rozsah styku zodpovedal ochote matky, veku maloletého a schopnostiam oboch rodičov.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ porušenie označených základných práv odvádza od (i) nesprávnej interpretácie právnej normy odvolacím súdom, (ii) rozporu napadnutého uznesenia so zákonom a (iii) od odklonu od právnych a skutkových záverov mestského súdu bez náležitého zdôvodnenia.

6. Nesprávna interpretácia právnej normy mala spočívať v tom, že odvolací súd uviedol, že neodkladným opatrením nie je vhodné rozhodnúť o striedavej osobnej starostlivosti, čo odporuje § 367 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“), ako aj § 24 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rodine“), pričom odvolací súd neuviedol, prečo nepovažoval za osvedčené, že nie sú splnené podmienky na nariadenie striedavej osobnej starostlivosti.

7. K tvrdenému rozporu napadnutého uznesenia so zákonom sťažovateľ uvádza, že odvolací súd mal rozhodnúť aj o osobnej starostlivosti o maloletého, pričom vychádzal z nepravdivého zistenia, že maloletý sa nachádza vo faktickej starostlivosti matky, čím vznikol stav právnej neistoty vo vzťahu k výkonu osobnej starostlivosti rodičov o maloletého. Odvolací súd navyše vychádzal z nesprávnych a nepravdivých skutkových zistení, keď uviedol, že dieťa je vo faktickej starostlivosti matky, ktorá umožňuje dostatočný kontakt sťažovateľa so synom, pričom však maloletý bol od 25. apríla 2024 v striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov v zmysle uznesenia súdu prvej inštancie, čo zrejme vyplynulo zo správy kolízneho opatrovníka, ktorý mylne uviedol, že v zabezpečovaní starostlivosti o maloletého sa rodičia nepravidelne striedajú, pričom majú problém v efektívnej komunikácii týkajúcej sa zabezpečenia najlepšieho záujmu maloletého.

Uvedené odporuje reálnemu stavu, ako aj zásadám formálnej logiky a navyše aj neodkladnému opatreniu, ktorým bola nariadená striedavá osobná starostlivosť, ktorá sa aj realizovala. Odvolací súd preto nedostatočne zistil skutkový stav, kolízny opatrovník si v rámci odvolacieho konania nepreveril aktuálny stav.

8. Odôvodnenie napadnutého uznesenia podľa sťažovateľa nespĺňa požiadavky na odôvodnenie súdnych rozhodnutí, odvolací súd sa bez riadneho zdôvodnenia odklonil od právnych a skutkových záverov mestského súdu týkajúcich sa osvedčenia podmienok na nariadenie striedavej osobnej starostlivosti, odvolací súd sa dôkladne nevysporiadal ani s tvrdeniami sťažovateľa formulovanými v odvolacom konaní, odvolací súd sa nevyjadril ani k ostatným podmienkam, ktoré majú podstatný vplyv na rozhodnutie o tom, či súd rozhodne o dočasnom zverení dieťaťa do starostlivosti jedného alebo oboch rodičov, najmä k otázke zabezpečenia stabilného bývania, starostlivosti o dieťa, blízkosti školy alebo škôlky, stability a blízkosti rodinných vzťahov, pričom na strane sťažovateľa boli splnené všetky podmienky na výkon striedavej osobnej starostlivosti o maloletého. Väčší podiel na starostlivosti o maloletého matkou nie je v jeho záujme, pretože matka býva v Maďarsku, maloletý tak musí častejšie dochádzať do Košíc v porovnaní so striedavou osobnou starostlivosťou. Ďalej nebolo zohľadnené ani právo dieťaťa na rovnocenné trávenie času s oboma rodičmi, s ohľadom na jeho vek nie je potrebné, aby sa matka podieľala na starostlivosti vo väčšom rozsahu ako sťažovateľ, do nariadenia neodkladného opatrenia bol sťažovateľ odkázaný na vôľu matky, čo sa týka styku s maloletým. Odvolací súd si pred rozhodnutím nepreveril, v akom stave je komunikácia rodičov, sťažovateľ zastáva názor, že neodkladné opatrenie nariadené mestským súdom viedlo k zlepšeniu komunikácie rodičov a zaviedlo do vzťahov stabilitu.

9. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ tvrdí, že napadnuté uznesenie je arbitrárne, odvolací súd vychádzal v čase vydania napadnutého uznesenia z neexistujúceho skutkového stavu a vôbec sa nevysporiadal pri zmene neodkladného opatrenia so základnou otázkou týkajúcou sa najlepšieho záujmu maloletého, čím zasiahol do práva sťažovateľa na spravodlivý súdny proces.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je tvrdené porušenie jeho práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru) v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením krajského súdu, ktoré je podľa jeho názoru arbitrárne a nedostatočne odôvodnené, vychádza z nedostatočne zisteného skutkového stavu, nezohľadňuje záujem maloletého, neodpovedá na argumentáciu sťažovateľa a odporuje platnej právnej úprave.

11. Ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že posudzovanie podmienok na vydanie neodkladného a zabezpečovacieho opatrenia je predovšetkým vecou všeobecných súdov (čl. 142 ústavy). Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) pristupuje k preskúmvaniu sťažností, v ktorých sťažovatelia namietajú porušenie svojich práv neodkladným opatrením alebo zabezpečovacím opatrením, veľmi zdržanlivo, a to nielen preto, lebo nie je opravnou inštanciou v rámci sústavy všeobecných súdov, ale aj preto, lebo ide o také súdne rozhodnutia, ktorými sa do práv a povinností účastníkov konania nezasahuje konečným spôsobom (IV. ÚS 82/09). Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o neodkladných a zabezpečovacích opatreniach iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo

k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (II. ÚS 65/2021, IV. ÚS 282/2019, IV. ÚS 330/2020).

12. Výnimočnosť zasahovania ústavného súdu do rozhodnutí o neodkladných opatreniach (predtým o predbežných opatreniach) neznamená, že sú úplne mimo rámca ústavnoprávneho prieskumu ústavným súdom. Ak všeobecný súd ponechá bez povšimnutia niektorú z kľúčových otázok prípadu alebo sa ako odvolací súd bez riadneho zdôvodnenia odkloní od právnych či skutkových záverov súdu prvej inštancie, jeho postup vykazuje známky arbitrárnosti a svojevôle (I. ÚS 191/2019).

13. Napadnutým uznesením krajský súd zmenil uznesenie mestského súdu o nariadení striedavej osobnej starostlivosti tak, že sťažovateľovi určil styk s maloletým každý páry týždeň od stredy do pondelka. Dôvod tejto zmeny podľa odvolacieho súdu spočíval v potrebe vykonať rozsiahlejšie dokazovanie týkajúce sa možnosti nariadenia striedavej osobnej starostlivosti, pričom vyslovil, že v podmienkach nariadenia neodkladného opatrenia nie je možné dôkladne skúmať, či je nariadenie striedavej osobnej starostlivosti vhodným riešením pre maloletého. Tento záver podľa sťažovateľa odporuje platnej právnej úprave, keďže vylučuje nariadenie striedavej osobnej starostlivosti formou neodkladného opatrenia, čo odporuje § 367 ods. 1 CMP a § 24 ods. 1 zákona o rodine.

14. Z pohľadu ústavného súdu je záver odvolacieho súdu potrebné vnímať v kontexte skutkových okolností tvrdených v rámci konania o nariadenie neodkladného opatrenia. Z napadnutého uznesenia je zrejmé, že matka maloletého nesúhlasila s nariadením striedavej osobnej starostlivosti s ohľadom na vek maloletého, jeho väzbu na matku, podľa nej komunikácia medzi rodičmi nie je konštruktívna, sťažovateľ podľa nej prechováva voči nej negatívne emócie, ktoré prenáša na maloletého, matka maloletého nesúhlasí ani s výchovou sťažovateľa, ktorá je podľa jej názoru benevolentná, sťažovateľ s matkou nespupracuje.

15. Uvedené okolnosti môžu byť prekážkou nariadenia striedavej osobnej starostlivosti, pričom je potrebné dôkladne preveriť ich pravdivosť a v konečnom dôsledku zohľadniť najlepší záujem maloletého. Striedavá osobná starostlivosť môže byť nariadená aj v situácii, ak jeden z rodičov s jej nariadením prípadne nesúhlasí, a to v zmysle § 24 ods. 3 poslednej vety zákona o rodine: „Ak so striedavou osobnou starostlivosťou súhlasí aspoň jeden z rodičov dieťaťa, tak súd musí skúmať, či bude striedavá osobná starostlivosť v záujme dieťaťa.“ Skúmanie, či by striedavá osobná starostlivosť bola v záujme dieťaťa, ak s jej nariadením súhlasí iba jeden rodič, je možné korektne vykonať v rámci konania o veci samej, kde sa vykonáva riadne dokazovanie. V rámci konania o nariadenie neodkladného opatrenia nie je takýto priestor vytvorený. Samozrejme, nemožno kategoricky vylúčiť, aby sa striedavá osobná starostlivosť nariadila aj formou neodkladného opatrenia, uvedené bude vždy závisieť od konkrétnych okolností prejednávanej veci.

16. Vzhľadom na uvedené preto nemožno hodnotiť záver odvolacieho súdu ako odporujúci platnej právnej úprave, pretože tento záver zodpovedá okolnostiam, ktoré účastníci konania v rámci konania o nariadenie neodkladného opatrenia uviedli, pričom je potrebné zohľadniť obmedzenú možnosť vykonať dokazovanie v rámci konania o nariadenie neodkladného opatrenia.

17. Sťažovateľ namieta aj nevyhovenie návrhu matky na zverenie do jej osobnej starostlivosti, podľa jeho názoru vznikol stav právnej neistoty vo vzťahu k výkonu osobnej starostlivosti rodičov o maloletého a odvolací súd vychádzal z nesprávnych a nepravdivých skutkových zistení, keď uviedol, že dieťa je vo faktickej starostlivosti matky, ktorá umožňuje dostatočný kontakt sťažovateľa so synom. Z pohľadu ústavného súdu nie je zrejmé, v čom namietaný stav právnej

neistoty spočíva, keď odvolací súd určil rozsah styku, na ktorý má v zmysle nariadeného neodkladného opatrenia sťažovateľ nárok, pričom otázka zverenia do osobnej starostlivosti ostala otvorená, a to z dôvodu, že nebola osvedčená potreba bezodkladne rozhodnúť, komu bude maloletý do osobnej starostlivosti zverený, pretože matka neosvedčila potrebu bezodkladne rozhodnúť, aby jej bol maloletý zverený. Navyše nie je zrejmé, akým spôsobom nevyhovením návrhu matky mohlo byť zasiahnuté do označených práv sťažovateľa. V zmysle § 367 ods. 1 CMP neodkladným opatrením môže súd nariadiť, aby ten, kto má maloletého dočasne pri sebe, maloletého dočasne odovzdal do starostlivosti toho, koho označí súd, alebo do striedavej osobnej starostlivosti. Podľa odbornej literatúry „Uvedeným neodkladným opatrením možno riešiť, a to veľmi efektívne, situácie, keď hrozí nebezpečenstvo, že konkrétny rodič nebude môcť realizovať kontakt s dieťaťom, pričom je zrejmé, a to najmä pri maloletých deťoch, že tieto vnímajú časový úsek odlišne od dospelaj osoby a odlúčenie od konkrétneho rodiča môže mať na vývoj dieťaťa nežiaduce následky.“ (SMYČKOVÁ, R., ŠTEVČEK, M., LÖWY, A., TOMAŠOVIČ, M. a kol. *Civilný mimosporový poriadok*. 2. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2024, s. 1120, marg. č. 1.) V prejednávanej veci nebolo tvrdené a ani preukazované, že by sťažovateľ matke odmietol dieťa odovzdať, teda nebola osvedčená potreba neodkladne upraviť pomery medzi rodičmi. Naopak, na strane sťažovateľa, keďže tento tvrdil, že matka mu umožňuje kontakt s maloletým podľa vlastného uváženia, bol súdom určený jasný rozsah práva sťažovateľa na styk so synom.

18. Ak sťažovateľ namieta, že napadnuté uznesenie nezodpovedá skutkovému stavu, že rodičia sa pravidelne striedali pri osobnej starostlivosti o maloletého, je potrebné uviesť, že rodičia uvedeným stavom rešpektovali neodkladné opatrenie nariadené súdom prvej inštancie, je zrejmé, že nešlo o ich vzájomnú dohodu, o čom svedčí odvolanie matky proti uzneseniu súdu prvej inštancie. Ďalej sťažovateľ namieta aj nesprávne zhodnotenie vzájomnej komunikácie oboch rodičov, čo ale opätovne spochybnila matka maloletého, preto je v tejto časti opätovne potrebné skúmať skutočný stav veci. Okrem toho ak by aj medzičasom došlo k zlepšeniu vzájomných vzťahov medzi rodičmi a k efektívnejšej komunikácii medzi nimi, nie je vylúčené žiadať iný model úpravy vzájomných rodičovských práv a povinností s ohľadom na potreby maloletého.

19. K námietkam sťažovateľa o nedostatočnom odôvodnení napadnutého uznesenia, a to najmä v časti, že neodpovedá na jeho argumentáciu, je potrebné uviesť, že sťažovateľ sám nešpecifikoval, ktorý ďalší argument rozhodný pre rozhodnutie odvolacieho súdu bol odvolacím súdom opomenutý. Po oboznámení sa s obsahom vyjadrenia k odvolaniu matky proti uzneseniu mestského súdu možno konštatovať, že sťažovateľ v ňom popisuje vhodnosť nariadenia striedavej osobnej starostlivosti, spokojnosť maloletého s týmto modelom a poukazuje na priebeh konania o veci samej, kde sťažovateľ rovnako žiada striedavú osobnú starostlivosť. Z pohľadu ústavného súdu je záver odvolacieho súdu o potrebe vykonania riadneho dokazovania na preukázanie splnenia podmienok na nariadenie striedavej osobnej starostlivosti udržateľným aj v kontexte uvedenej argumentácie sťažovateľa, a to z dôvodu, že protichodná argumentácia matky musí byť preverená v rámci základného konania.

20. Ďalšie okolnosti, ktoré podľa sťažovateľa odvolací súd nezohľadnil (otázka stabilného bývania, starostlivosti o dieťa, blízkosť školy alebo škôlky, stabilita a blízkosť rodinných vzťahov, potreba častejšieho dochádzania do Košíc), sú z pohľadu ústavného súdu relevantné pri konečnom rozhodovaní o úprave rodičovských práv a povinností a je potrebné ich vyhodnotiť nielen v kontexte tvrdení sťažovateľa, ale aj matky maloletého, keďže súd je povinný zistiť skutočný stav veci. Na druhej strane napadnuté uznesenie krajského súdu priznáva sťažovateľovi pomerne

rozsiahle právo na styk s maloletým, teda nebola tu indikovaná hrozba obmedzeného styku sťažovateľa s maloletým. Je potrebné pripomenúť, že neodkladné opatrenie upravuje pomery iba dočasne, kým dôjde k rozhodnutiu o veci samej, ktorým budú rodičovské práva a povinnosti upravené konečným spôsobom, pričom nemožno opomenúť, že najvhodnejším riešením je dosiahnutie dohody týkajúcej sa úpravy rodičovských práv a povinností, čo sa napokon odrazí aj v dĺžke rozhodovania súdov. Partneri aj po rozchode ostávajú rodičmi, je najmä ich rodičovskou zodpovednosťou hájiť záujmy maloletého dieťaťa, ktoré by sami mali najlepšie poznať, a zároveň si uvedomiť dôležitosť oboch rodičov vo výchove dieťaťa, čo sa má odraziť na ich vzájomnom rešpekte a komunikácii a schopnosti spoločne sa podieľať na výchove maloletého.

21. Vzhľadom na uvedené ústavný súd nehodnotí napadnuté uznesenie ako arbitrárne, resp. svojvoľné ani nedostatočne odôvodnené. Kvalita odôvodnenia napadnutého uznesenia v zásade zodpovedá konaniu o nariadenie neodkladného opatrenia, kde súd nemá k dispozícii široký procesný priestor na dokazovanie, jeho závery sú logické a zrozumiteľné, a preto ústavný súd neidentifikoval možnosť zásahu do práva sťažovateľa na spravodlivý proces.

22. O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

23. Na základe uvedeného ústavný súd dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že medzi napadnutým uznesením krajského súdu a obsahom sťažovateľom označených práv neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

24. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jeho ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. novembra 2024

Libor Duľa
predseda senátu